

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

31 Ιανουαρίου 2019

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 191

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 22

Κανονισμός λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με τίτλο: «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές».

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Συνεδρίαση 133η

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 45, παρ. 1 και του άρθρου 85, παρ. 6 του ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (114 Α').

2. Τις διατάξεις του άρθρου 19, παρ. 8 του ν. 4521/2018 (38 Α') «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις».

3. Τη διάταξη του άρθρου 26, παρ. 6 του ν. 4386/2016 (83 Α'), με την οποία αντικαθίσταται η περίπτωση γ' της παρ. 22 του άρθρου 80 του ν. 4009/2011 ως εξής: «Εως την έναρξη ισχύος του κατά το άρθρο 5 Οργανισμού κάθε Ιδρύματος και του κατά το άρθρο 6 Εσωτερικού του Κανονισμού, τα θέματα που προβλέπονται σε αυτούς ρυθμίζονται με αποφάσεις Συγκλήτου, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

4. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του «Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α')

5. Την αριθμ. 210838/Ζ1/01.12.2017 (ΦΕΚ 647/τ. Υ.Ο.Δ.Δ./06.12.2017) διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με την οποία διαπιστώνεται ο διορισμός του Αθανάσιου Κασή, Καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ως Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, με πλήρη θητεία, από της εκδόσεως της διαπιστωτικής πράξης.

6. Την 8237/08.12.2017 (ΦΕΚ 4835/Β'/29.12.2017) απόφαση Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, περί μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στους Αντιπρυτάνεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4485/2017 (114 Α').

7. Το απόσπασμα πρακτικών της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (συνεδρίαση 95η/21.05.2018).

8. Την 03/09.07.2018 απόφαση της 131ης Συνεδρίασης Συγκλήτου με τίτλο «Επανάδρυση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου».

9. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την έγκριση του Κανονισμού Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ως ακολούθως:

Άρθρο 1
Γενικές Αρχές

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Στον παρόντα Κανονισμό παρουσιάζονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΠΑ. ΠΕΛ.) το οποίο απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στη Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές.

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, όπως αυτές αναλύονται στα επόμενα άρθρα, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές, και συγκεκριμένα τις διατάξεις του ν. 4485/2017, ενώ ρυθμίζουν με ενιαίο τρόπο θέματα λειτουργίας του Π.Μ.Σ., τα οποία δε ρυθμίζονται από την κείμενη νομοθεσία, αλλά είτε παρέχονται γι' αυτά σχετικές εξουσιοδοτήσεις από το νόμο, είτε ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Π.Μ.Σ. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών δύναται να τροποποιηθεί, με πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός –
Μαθησιακά αποτελέσματα του Π.Μ.Σ.

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. με τίτλο «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές» είναι η ανάπτυξη γνώσεων και ερευνητικών δεξιοτήτων σχετικά με τους θεσμούς, τις διαδικασίες, τους στόχους και τα αποτελέσματα των σύγχρονων μορφών διακυβέρνησης και δημόσιων πολιτικών με έμφαση στον ευρωπαϊκό χώρο, την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και σε κράτη και οικονομίες με αυξημένη βαρύτητα στις ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις.

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει ένα εύρος μαθημάτων στα πεδία των Κοινωνικών Επιστημών και των Ανθρωπιστικών Σπουδών και θεμελιώνεται κυρίως στους επιστημονικούς κλάδους της Πολιτικής Επιστήμης και της Οικονομικής Επιστήμης εν γένει. Ειδικότερα, αναπτύσσονται ζητήματα αιχμής και χρησιμοποιούνται υψηλού επιπέδου διδακτικές μέθοδοι και εργαλεία γνώσης στα πεδία των Ευρωπαϊκών Σπουδών, της Ανάλυσης Δημόσιων Πολιτικών, των Διεθνών Σχέσεων και του Δικαίου.

Μεγάλο τμήμα των μεταπτυχιακών φοιτητών προέρχονται από τον ευρύτερο χώρο της δημόσιας διοίκησης, οι οποίοι αντιλαμβάνονται την ανάγκη επέκτασης των γνώσεων, προκειμένου να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα στα καθήκοντα διαχείρισης και παρακολούθησης δημόσιων πολιτικών. Αντιστοίχως ωφελούνται φοιτητές οι οποίοι μόλις έχουν ολοκληρώσει ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, είτε απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα και στο δυναμικά αναπτυσσόμενο κλάδο των μη κερδοσκοπικών κοινωφελών οργανώσεων. Οι φοιτητές αποκτούν θεωρητική κατάρτιση και, ταυτόχρονα, εξοικείωση με εμπειρικά δεδομένα με γνώμονα την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων αναγκαίων για την επιδίωξη μίας δυναμικής επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Πράγματι, οι μορφές λήψης αποφάσεων και διαμόρφωσης δημόσιων πολιτικών στα σύγχρονα συστήματα διακυβέρνησης προϋποθέτουν τη διεπιστημονική προσέγγιση και εξοικείωση με το κανονιστικό πλαίσιο και την κατανομή αρμοδιοτήτων σε διαφορετικά επίπεδα (ευρωπαϊκό, εθνικό, υποεθνικό), καθώς και την ικανότητα αξιολόγησης των διαθέσιμων οικονομικών και κοινωνικών πόρων για τον προσδιορισμό των στόχων της πολιτικής και την εκτίμηση των αποτελεσμάτων αυτής.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι απόφοιτοι του προγράμματος:

- Έχουν εξοικειωθεί με τη διεπιστημονική προσέγγιση στα σύγχρονα συστήματα διακυβέρνησης από τη σκοπιά κατά κύριο λόγο της Πολιτικής Επιστήμης, της Οικονομικής Επιστήμης και του Δικαίου.

- Αποκτούν ένα ισχυρό θεωρητικό υπόβαθρο σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή βιβλιογραφία σχετικά με τα ειδικότερα θεσμικά, πολιτικά και οικονομικά ζητήματα τα οποία αφορούν στη λειτουργία των θεσμών της ΕΕ και του κράτους.

- Προσεγγίζουν τα κορυφαία ζητήματα σχετικά με τις δημόσιες πολιτικές στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και τη σύνδεσή τους με τη δημοκρατία και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

- Αναπτύσσουν γνώσεις σχετικά με τη μελέτη του κύκλου παραγωγής δημόσιων πολιτικών από το στάδιο της διαμόρφωσης των αρχικών στόχων, τη διαβούλευση, την παραγωγή της πολιτικής, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και τη βελτίωσή της.

- Κατανοούν τη σημασία των διαθέσιμων ερευνητικών εργαλείων και αναπτύσσουν σχετικές δεξιότητες για τη μελέτη των στόχων και των ευρύτερων επιπτώσεων των δημόσιων πολιτικών.

- Μαθαίνουν να αξιοποιούν τη θεωρητική γνώση για τη διεισδυτικότερη μελέτη των εμπειρικών περιπτώσεων, προκειμένου να καταλήγουν σε ασφαλέστερες προτάσεις πολιτικής.

- Προετοιμάζονται για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των διοικητικών ή ερευνητικών καθηκόντων τους σε ζητήματα που άπτονται της σύζευξης εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής.

Άρθρο 3

Αρμόδια Όργανα/Επιτροπές για την ίδρυση-λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Για την οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα/επιτροπές είναι:

3.1 Σύγκλητος

Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα του Π.Μ.Σ. και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

3.2 Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελείται από τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, που εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος, ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4485/2017.

3.3 Συνέλευση του Τμήματος

Η Συνέλευση του Τμήματος, έχει τις εξής αρμοδιότητες:

1. ορίζει τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής,
2. κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ.,

3. συγκροτεί επιτροπές επιλογής/εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών,

4. διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης για την απονομή του Δ.Μ.Σ.

5. συγκροτεί επιπλέον Επιτροπές όπου αυτή κρίνει απαραίτητο. Όλες οι προτάσεις ή αποφάσεις των Επιτροπών εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος,

6. ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ του ν. 4485/2017.

3.4 Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία, κατά τη λήξη της οποίας με ευθύνη του Δ/ντη συντάσσεται απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- εισηγείται στη Συνέλευση για θέματα του οδηγού σπουδών.

- εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων/ουσων του Π.Μ.Σ.

- ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών

- εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, μερικής φοίτησης, παράτασης σπουδών, διαγραφής φοιτητών/τριων κ.λπ. και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

- εξετάζει τις αιτήσεις των φοιτητών για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, σε περίπτωση που δεν έχει οριστεί από τη Γενική συνέλευση διακριτή επιτροπή με τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα.

- εξετάζει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων από τους φοιτητές και εισηγείται σχετικά στα αρμόδια όργανα του Π.Μ.Σ

3.5 Ο/Η Διευθυντής/ντρια Π.Μ.Σ.

Ο/Η Δ/ντης/τρια είναι Μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας Αναπληρωτή/ώτριας Καθηγητή/ητριας του Τμήματος, του ίδιου ή συναφούς αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., προεδρεύει της ΣΕ και ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, μαζί με τον Αναπληρωτή ή την Αναπληρώτρια, από τα εκλεγμένα μέλη της Σ.Ε. για διετή θητεία, χωρίς επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής/ντρια. Εισηγείται στα αρμόδια όργανα του ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο μέγιστος αριθμός συνεχόμενων θητειών του Διευθυντή ή της Διευθύντριας ορίζεται σε δύο (2). Ο/Η Δ/ντης/τρια του Π.Μ.Σ.:

- συγκαλεί σε συνεδρίαση τη ΣΕ,

- καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του Π.Μ.Σ.

- εισηγείται στη Συνέλευση για κάθε θέμα του Π.Μ.Σ.

- έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.

- είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

- έχει την ευθύνη σύνταξης αναλυτικού απολογισμού του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ. Ο απολογισμός συντάσσεται με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του Π.Μ.Σ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του.

3.6 Επιτροπή Εξέτασης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Φοιτητριών.

Η Επιτροπή αποτελείται από τρία μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία συμμετέχουν και στη ΣΕ, και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για:

- Αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα ακαδημαϊκά κριτήρια όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 6.3 του παρόντος Κανονισμού. Ο έλεγχος της πληρότητας των δικαιολογητικών διενεργείται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

- Έλεγχο της γλωσσικής επάρκειας.

- Διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων.

Η τελική κατάταξη των υποψηφίων με βάση τη λίστα κριτηρίων του προγράμματος και η πρόταση επιλογής υποψηφίων με βάση την κατάταξη αυτή, υποβάλλονται προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος.

3.7 Εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.),

Η Ε.Σ.Ε. είναι αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. Τα πέντε (5) μέλη της Ε.Σ.Ε. είναι μέλη Δ.Ε.Π. α' βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13 Α του ν. 4310/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συμπεριλαμβανομένων των Ερευνητικών Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, ή επιστήμονες της αλλοδαπής ή της ημεδαπής, οι οποίοι έχουν τα προσόντα που προβλέπονται για τους επισκέπτες διδάσκοντες στην παράγραφο 5 του άρθρου 36, του αντίστοιχου επιστημονικού πεδίου, και με την προϋπόθεση ότι δεν υπηρετούν ως διδάσκοντες σε Π.Μ.Σ. της Σχολής. Το έκτο μέλος είναι μεταπτυχιακός φοιτητής της Σχολής.

Η θητεία των μελών είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης, εκτός από τον/την φοιτητή/τρια, του οποίου η θητεία είναι ετήσια.

Η ιδιότητα του/της Προέδρου, ο τρόπος επιλογής του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στη συγκρότηση, τη λειτουργία και τη διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής, καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 4

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 40 μεταπτυχιακού/ες φοιτητές/τριες κατ' έτος.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διδάσκοντα του Π.Μ.Σ. ανέρχεται σε 3. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος είναι περίπου 190 ανά έτος σε σχέση με τον αριθμό των 125 εισακτέων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος ανά έτος και των 16 διδασκόντων του Τμήματος.

Άρθρο 5

Κατηγορίες Πτυχιούχων

Στο Π.Μ.Σ γίνονται δεκτοί/ες πτυχιούχοι: α) από Τμήματα Πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνω-

ρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής που είναι συναφή με το ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο των κοινωνικών, πολιτικών οικονομικών και ανθρωπιστικών επιστημών, των διεθνών σχέσεων, της νομικής και της δημόσιας διοίκησης ή άλλων συναφών γνωστικών αντικειμένων και β) από Τμήματα ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1, του άρθρου 34 του ν. 4485/2017, μπορούν μετά από αίτησή τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι, και μόνο ένας κατ' έτος και ανά ΠΜΣ, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στον Κανονισμό, μόνο σε ΠΜΣ που οργανώνεται σε Τμήμα του Ιδρύματος όπου υπηρετούν, το οποίο είναι συναφές με το αντικείμενο του τίτλου σπουδών και του έργου που επιτελούν στο Ίδρυμα.

Άρθρο 6

Διαδικασία και Κριτήρια επιλογής εισακτέων

6.1. Προκήρυξη/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Το Τμήμα σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Συνέλευση προβαίνει σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, κατηγορίες πτυχιούχων και αριθμός εισακτέων, τρόπος εισαγωγής, κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του οικείου Τμήματος είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

6.2 Υποβολή αιτήσεων-Δικαιολογητικά

Οι αιτήσεις των υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την προκήρυξη. Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση υποβολής υποψηφιότητας
2. Βιογραφικό σημείωμα σύμφωνα με το πρότυπο Europass.
3. Φωτοτυπία πτυχίου ή βεβαίωση Περάτωσης Σπουδών.*
4. Πιστοποιητικό αναγνώρισης από τον ΔΟΑΤΑΠ, στην περίπτωση που το πρώτο πτυχίο των υποψηφίων προέρχεται από ίδρυμα της αλλοδαπής.
5. Φωτοαντίγραφο αναλυτικής βαθμολογίας προπτυχιακών μαθημάτων.
6. Φωτοαντίγραφο Παραρτήματος διπλώματος, εάν υπάρχει.
7. Πιστοποιητικό καλής γνώσης αγγλικής γλώσσας (B2). Εάν το πτυχίο έχει εκδοθεί από ελληνικό φορέα αρκεί ευκρινές φωτοαντίγραφο αυτού. Εάν έχει εκδοθεί από φορέα της αλλοδαπής πρέπει να είναι επικυρωμένο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία.**
8. Φύλλο περιγραφής της πτυχιακής διπλωματικής εργασίας, εφόσον έχει εκπονηθεί ή εκπονείται στα πλαίσια του βασικού πτυχίου που έχει δηλωθεί. Θα πρέπει να αναφέρονται (α) ο Τίτλος, (β) Περίληψη έως 300 λέξεις, (γ) Όροι κλειδιά (δ) Ονοματεπώνυμο και ιδιότητα επι-

βλέποντα (ή των μελών της επιτροπής), και (ε) Η επίδοση ή βαθμός καθώς και η κλίμακα βαθμολόγησης (εφόσον έχουν ολοκληρωθεί οι σχετικές διαδικασίες). Π.χ. «Λίαν Καλώς», «8/10» κοκ. Εφόσον δεν απαιτείται ή δεν προβλέπεται εκπόνηση πτυχιακής διπλωματικής εργασίας δεν χρειάζεται κάποια ενέργεια από τον/την υποψήφιο/α.

9. Τυχόν επιπλέον τεκμήρια που ενισχύουν την υποψηφιότητα. Π.χ.:

- Πιστοποιητικό γνώσης δεύτερης ξένης γλώσσας (γαλλικής ή γερμανικής), εφόσον υπάρχει.
- Πρόσθετο πτυχίο, εφόσον υπάρχει, ή πιστοποιητικό ισοτιμίας του αρμόδιου οργάνου, κατά τις κείμενες διατάξεις, για όσους προέρχονται από σχολές εξωτερικού.
- Τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών, εφόσον υπάρχει, ή πιστοποιητικό ισοτιμίας του αρμόδιου οργάνου, κατά τις κείμενες διατάξεις, για όσους προέρχονται από σχολές εξωτερικού.
- Αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας (εφόσον υπάρχουν)
- Συμμετοχή σε συνέδρια ή σεμινάρια, άλλες δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στα ανωτέρω) (εφόσον υπάρχουν)
- Αποδεικτικά ερευνητικής δραστηριότητας (εφόσον υπάρχουν)

10. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας.

11. 2 Συστατικές επιστολές.

*Υποψηφιότητα μπορούν να υποβάλλουν και οι «επί πτυχίου» φοιτητές επισυνάπτοντας την αναλυτική βαθμολογία επτά (7) εξαμήνων σπουδών, υπό την αίρεση ότι θα προσκομίσουν έως την 15η Οκτωβρίου ή την επόμενη εργάσιμη εφόσον είναι αργία, το πτυχίο τους ή βεβαίωση επιτυχούς περάτωσης σπουδών.

** Για την πιστοποίηση της γλωσσομάθειας υιοθετούνται η κλίμακα, οι τίτλοι γλωσσομάθειας και ο τρόπος απόδειξης που προσδιορίζει ο ΑΣΕΠ σύμφωνα με τα ισχύοντα κατά την υποβολή της αίτησης.

Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής μπορούν να διεξαχθούν εξετάσεις ξένης γλώσσας για τους υποψηφίους που δεν διαθέτουν τη σχετική επάρκεια, ή άλλη δοκιμασία, μέσω των οποίων τεκμηριώνεται η δυνατότητα του υποψηφίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ΠΜΣ.

6.3 Κριτήρια επιλογής

Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου : 40%
- Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα, που είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. ή/και επαγγελματική δραστηριότητα σχετική με το αντικείμενο του ΠΜΣ: 20%
- Επίδοση στην Διπλωματική Εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών: 5%
- Ερευνητική δραστηριότητα: 5%
- Προφορική συνέντευξη: 30%. Κατά τη διαδικασία της συνέντευξης αξιολογούνται τα τυχόν επιπλέον τεκμήρια που δύναται να καταθέσει ο/η υποψήφιος/α, η προσωπικότητα και το ενδιαφέρον του/της για παρακολούθηση του ΠΜΣ

Για την επιλογή του υποψηφίου λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του φακέλου υποψηφιότητας και των τεκμηρίων που συνυποβάλλονται, μέσω των οποίων τεκμηριώνεται η δυνατότητα του υποψηφίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ΠΜΣ, το οποίο επιθυμεί να παρακολουθήσει.

Σε περίπτωση ισοψηφίας στην τελική βαθμολογία, η κατάταξη διαμορφώνεται σύμφωνα με τον βαθμό πτυχίου των υποψηφίων.

6.4 Διαδικασία επιλογής

Με βάση τα θεσπισθέντα κριτήρια, η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει τον Πίνακα Αξιολόγησης των υποψηφίων και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση. Ειδικότερα:

1. Η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει αρχικά έναν πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.

2. Απορρίπτει τους υποψηφίους που δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια σύμφωνα με το ν. 4485/2018.

3. Καλεί σε συνέντευξη τους υποψηφίους, η οποία πραγματοποιείται από τα μέλη της οικείας Επιτροπής Επιλογής.

4. Ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους και εισηγείται την τελική επιλογή.

5. Καταρτίζει τον τελικό πίνακα επιλογής. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων εγκρίνεται και επικυρώνεται από τη Συνέλευση και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Ο μέγιστος αριθμός εγγραφής υποψηφίων που θα γίνονται δεκτοί σε περίπτωση ισοψηφίας με τον τελευταίο επιτυχόντα ορίζεται στους πέντε (5) μεταπτυχιακού φοιτητές.

Άρθρο 7

Διάρκεια Σπουδών

7.1 Χρονική διάρκεια φοίτησης

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. για τη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε ένα εντατικό έτος (δύο εξάμηνα μαθημάτων και θερινή περίοδος, κατά την οποία εκπονείται η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία).

Η φοίτηση μπορεί να παραταθεί κατά την κρίση της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.) του ΠΜΣ και με απόφαση της Συνέλευσης μέχρι δύο (2) κατ' ανώτατο όριο επιπλέον διδακτικά εξάμηνα προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των φοιτητών στην εξέταση των έως 2 μαθημάτων, στα οποία έχουν το δικαίωμα να επανεξεταστούν μετά και την επαναληπτική εξεταστική, όπως αναλύεται στο άρθρο 11. Η ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να παραταθεί μέχρι τέσσερις (4) κατ' ανώτατο όριο επιπλέον μήνες, όπως αναλύεται στο άρθρο 13.

7.2 Αναστολή φοίτησης

Ο/Η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια με αίτησή του μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 12 μήνες. Η αίτηση εξετάζεται από τη ΣΕ του ΠΜΣ και εγκρίνεται από τη Συνέλευση υπό την προϋπόθεση της ταμειακής ενημερότητας του φοιτητή και υπό την αίρεση λειτουργίας του ΠΜΣ και των αντίστοιχων μαθημάτων κατά τον χρόνο επανόδου του φοιτητή. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη

ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

7.3 Διακοπή φοίτησης

Σε περίπτωση αιτήματος διακοπής φοίτησης πριν από την έναρξη των μαθημάτων και μετά από την καταβολή της πρώτης δόσης των τελών φοίτησης, το αίτημα μπορεί να γίνει αποδεκτό με παρακράτηση ποσού που ανέρχεται στο 50% των τελών φοίτησης που έχουν καταβληθεί. Αίτηση διακοπής φοίτησης μετά την έναρξη των μαθημάτων μπορεί να γίνει αποδεκτή χωρίς επιστροφή τελών φοίτησης.

Άρθρο 8

Δικαιώματα και παροχές

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα εξασφαλίζει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες απρόσκοπτη πρόσβαση στους χώρους διδασκαλίας, στη βιβλιοθήκη του και στην αίθουσα πληροφορικής. Όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν την απομακρυσμένη Υπηρεσία εικονικού ιδιωτικού δικτύου (VPN) η οποία τους δίνει εξ αποστάσεως πρόσβαση στις ηλεκτρονικές βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων και επιστημονικών περιοδικών στις οποίες το Πανεπιστήμιο διατηρεί συνδρομές. Παράλληλα, στο ΠΜΣ αξιοποιείται η πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης e-class για τη διεξαγωγή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και την οργάνωση των μαθημάτων (π.χ. ανάρτηση ανακοινώσεων, υποβολή εργασιών, διάθεση πρόσθετης βιβλιογραφίας) καθώς και η πλατφόρμας e-secretary για τη δήλωση μαθημάτων και την προβολή βαθμολογίας. Οι φοιτητές με μαθησιακές δυσκολίες δύνανται να αιτηθούν, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά, να εξετάζονται στα μαθήματα προφορικά.

Άρθρο 9

Πρόγραμμα Σπουδών

9.1 Πρόγραμμα μαθημάτων

1. Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

2. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, η επιτυχής εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και η συγκέντρωση 75 πιστωτικών μονάδων (ECTS).

3. Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα έχει κατ' ελάχιστο 24 διδακτικές ώρες.

4. Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται ως εξής:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ/Ε	Π.Μ. (ECTS)
Υ1	Σχεδιασμός και Ανάλυση Δημόσιων Πολιτικών	Υ	7
Υ2	Δίκαιο και Θεσμοί της ΕΕ	Υ	7
Υ3	Ζητήματα Δημοκρατίας	Υ	6

Υ4	Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες	Υ	4
	ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ένα εκ των προσφερομένων)		
ΥΕ1	Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης	Ε	6
ΥΕ2	Διαχείριση Προγραμμάτων Αναπτυξιακής Συνεργασίας	Ε	6
	Σύνολο:		30

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ/Ε	Π.Μ. (ECTS)
Υ5	Πολύ-επίπεδη Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση	Υ	6
Υ6	Διοικητική Μεταρρύθμιση	Υ	6
Υ7	Σύγχρονες Εξελίξεις στην Ελληνική και Ευρωπαϊκή Οικονομία	Υ	6
	ΕΠΙΛΟΓΗΣ (δύο εκ των προσφερομένων)		
ΥΕ1	Ευρωπαϊκή Ένωση, Κοινωνία Πολιτών και Ανάπτυξη	Ε	6
ΥΕ2	Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση και τα Δυτικά Βαλκάνια	Ε	6
ΥΕ3	Κουλτούρα και Διακυβέρνηση	Ε	6
	Σύνολο:		30

Θερινή Περίοδος			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Υ/Ε	Π.Μ. (ECTS)
	Διπλωματική Εργασία	Υ	15
	Σύνολο:		15

Τροποποίηση του Προγράμματος των μαθημάτων και ανακατανομή στα εξάμηνα του προγράμματος μπορεί να γίνει με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων.

9.2. Περιγραφές μαθημάτων του ΠΜΣ.

Σχεδιασμός και Ανάλυση Δημόσιων Πολιτικών

Οι Διεθνείς Δημόσιες Πολιτικές εστιάζουν στην έρευνα και την ανάλυση πολιτικών που σχεδιάζουν και εφαρμόζουν από κοινού οι κυβερνήσεις σε συνεργασία με άλλους διεθνείς δρώντες και οι οποίες διαπερνούν εδαφικά σύνορα και γεωγραφικές περιοχές στο πλαίσιο της θεσμικής οργάνωσης του γίνεσθαι της διεθνούς πολιτικής. Είναι, δηλαδή, ένα γνωστικό αντικείμενο που τέμνει τη Συγκριτική Πολιτική και συνομιλεί με αρκετά αντίστοιχα αντικείμενα της επιστήμης των Διεθνών Σχέσεων όπως με το διεθνές δίκαιο, τις σπουδές Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις σπουδές διεθνούς και περιφερειακής ολοκλήρωσης, τις σπουδές ανάπτυξης και του οποίου το πεδίο έρευνας διαμορφώνεται από το διάλογο των Διεθνών Σχέσεων με τις Επιστήμες της Πολιτικής, της Οικονομίας και της Νομικής. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος

οι συμμετέχοντες μεταπτυχιακοί/κές φοιτήτριες/τες εκτιμάται ότι θα έχουν αποκτήσει:

- επαρκή ικανότητα να εφαρμόζουν εννοιολογικές και αναλυτικές κατηγορίες της επιστήμης των Διεθνών Σχέσεων και της Συγκριτικής Πολιτικής για να κατανοούν τις διεθνείς δημόσιες πολιτικές,
- επαρκή θεωρητική και εμπειρική γνώση σχετικά με τις κινητήριες δυνάμεις που διαμορφώνουν τις διεθνείς δημόσιες πολιτικές,
- επαρκή δεξιότητα στη συστηματική αναζήτηση, καταγραφή και αξιολόγηση της διεθνούς και ελληνικής βιβλιογραφίας, καθώς και του πληροφοριακού υλικού που είναι διαθέσιμο στο διαδίκτυο,
- επαρκή δεξιότητα τόσο στη σύνθεση και την αξιολόγηση πληροφοριών όσο και στη δόμηση, αποδόμηση και αναδόμηση της γνώσης και,
- επαρκή ικανότητα στην αναλυτική παρουσίαση και σύνθεση της γνώσης, την κριτική σκέψη και την ανάπτυξη επιχειρημάτων.

Δίκαιο και Θεσμοί της ΕΕ

Το μάθημα αναφέρεται στην μετεξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως μίας υπερεθνικής οντότητας, που έχει απομακρυνθεί από την φύση ενός κλασικού Διεθνούς Οργανισμού και έχει προσεγγίσει την έννοια του Ομοσπονδιακού Κράτους, χωρίς όμως να έχει καταστεί (ακόμη) Κράτος. Λόγω των έντονων και πολλών κρατικών στοιχείων, με οξύτητα τίθεται το θέμα της Διακυβέρνησης που ασκείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο έναντι των κρατών μελών όσο και έναντι της λοιπής διεθνούς κοινότητας.

Αναμένεται οι φοιτητές να κατανοήσουν τα όργανα της ΕΕ και τις αρμοδιότητές τους, τους βασικούς θεσμούς διακυβέρνησης της Ένωσης (ΚΕΠΠΑ, ΟΝΕ, Αμυντική Ένωση, Χώρος Ασφάλειας και Δικαιοσύνης κ.α.) και τη σχέση της διακυβέρνησης της ΕΕ σε σχέση με αυτή των κρατών μελών.

Ζητήματα Δημοκρατίας

Το μάθημα εστιάζει στη σύγχρονη δημοκρατία και τα κυριότερα προβλήματα και απειλές που αντιμετωπίζει. Αφού διευκρινιστεί η ιστορικότητα της δημοκρατίας ως πολιτεύματος και ως ιδεώδους, εξετάζεται η δυναμική και αντιφατική σχέση της με το φιλελευθερισμό με έμφαση στη σημερινή συνθήκη, κάτι που οδηγεί ακολούθως στην ανάλυση της μετα-δημοκρατικής τάσης που παρουσιάζουν οι δυτικές κοινωνίες σε συνάφεια και προς την επίταση διαδικασιών παγκοσμιοποίησης. Κατόπιν, αναλύεται η σχέση της δημοκρατίας με το λαϊκισμό, τον εξτρεμισμό και την τεχνοκρατία. Τέλος, αντικείμενο πραγμάτευσης γίνεται το μοντέλο της διαβουλευτικής δημοκρατίας και κατά πόσον μπορεί να δώσει έμπρακτες απαντήσεις στην κρίση πολιτικής αντιπροσώπευσης και συμμετοχής.

Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες

Η άρτια γνώση των ερευνητικών μεθόδων είναι ίσως το σημαντικότερο εργαλείο στην φαρέτρα ενός κοινωνικού επιστήμονα, είτε ως επαγγελματία, είτε ως ακαδημαϊκού είτε ως ιδιώτη. Στο μάθημα παρουσιάζεται το φάσμα των κυριότερων προσεγγίσεων και μεθόδων που

χρησιμοποιούνται για ερευνητικούς σκοπούς, και όπου είναι εφικτό μέσα από σύγχρονες τεχνολογικές υποδομές που διατίθενται από το τμήμα ή το ίδρυμα προς χρήση από τους φοιτητές του προγράμματος. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών αφενός με τις ερευνητικές υποδομές οι οποίες είναι διαθέσιμες και αφετέρου η ανάπτυξη και η καλλιέργεια κρίσιμων δεξιοτήτων που χρησιμοποιούνται κατά κόρο στην κοινωνική έρευνα και ως εκ τούτου και στο σύνολο του μεταπτυχιακού προγράμματος. Ταυτόχρονα με την καλλιέργεια δεξιοτήτων γίνεται εκτενής αναφορά και παρουσίαση της επιστημολογίας αναφορικά με τις μεθόδους έρευνας ώστε ο φοιτητής να μπορεί να έχει το απαραίτητο επιστημονικό υπόβαθρο που θα του επιτρέψει να προσαρμόζει τη χρήση ερευνητικών μεθόδων κατά περίπτωση σύμφωνα με την κρίση του. Με την επιτυχή περάτωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να έχει επαρκείς γνώσεις και δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να μπορεί να εκπονήσει ερευνητική δραστηριότητα αυτοδύναμα ή σε συνεργασία με άλλους. Ο φοιτητής θα πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνει τις διαφορετικές προσεγγίσεις στην έρευνα και να μπορεί να χρησιμοποιεί επαρκώς τις κυριότερες από αυτές. Αναμένεται επίσης ότι θα είναι σε θέση να μπορεί να χρησιμοποιεί πλήρως τις σχετικές τεχνολογικές υποδομές που παρέχονται από το τμήμα ή το ίδρυμα στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής διακυβέρνησης από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι σήμερα. Εξετάζει τις ιστορικές δυνάμεις που διαμόρφωσαν την ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και το θεσμικό σύστημα της Ε.Ε. (πόλεμος, μεταπολεμική ανασυγκρότηση, ψυχρός πόλεμος, αποαποικιοποίηση, άνηση και φθορά του κοινωνικού κράτους, προσχώρηση σοσιαλιστικών δυνάμεων στο ενοποιητικό εγχείρημα, άνοδος του νεοφιλελευθερισμού και παγκοσμιοποίηση). Επιπλέον, αναλύεται η επιρροή των ελίτ, των ηγεσιών και των κοινωνικών κινημάτων στη θεσμική αρχιτεκτονική της Ε.Ε. Ειδική αναφορά γίνεται στην ιστορία επιμέρους πτυχών της ευρωπαϊκής κουλτούρας διακυβέρνησης, όπως ο γαλλογερμανικός άξονας από τη δεκαετία του 1960, η σημασία του δημοκρατικού κριτηρίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη δεκαετία του 1970, η σχέση Βορρά-Νότου και η μεσογειακή διάσταση από τη δεκαετία του 1980 κ.ά. Ολοκληρώνοντας το μάθημα, οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση να τοποθετούν τη σημερινή πορεία της Ε.Ε. σε ένα ευρύτερο ιστορικό περιβάλλον και να κατανοούν πώς διαμορφώνεται η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση μέσα από βαθύτερες πολιτικές και ιδεολογικές αλλαγές και κρίσεις. Επίσης, θα έχει καλλιεργηθεί η δυνατότητά τους να αναλύουν τους ιστορικούς παράγοντες που μπορεί να μεταβάλλουν σήμερα τις εσωτερικές ισορροπίες και τις προτεραιότητες της Ε.Ε., καθώς και τη θέση της στη διεθνή πολιτική.

Διαχείριση Προγραμμάτων Αναπτυξιακής Συνεργασίας

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με την έννοια, το περιεχόμενο και τις πρακτικές των πολιτικών διαχείρισης προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας. Στο

πλαίσιο αυτό, οι φοιτητές θα αξιολογήσουν, μέσα από τη μελέτη μιας σειράς περιπτώσεων, τους μηχανισμούς υλοποίησης, τους στόχους και την αποτελεσματικότητα συγκεκριμένων πολιτικών διαχείρισης προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας, κυρίως της ΕΕ και των κρατών μελών της καθώς και των ΗΠΑ. Ο στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την έννοια, το περιεχόμενο και τις πρακτικές των πολιτικών διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας.

Πολύ-επίπεδη Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το μάθημα γίνεται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αριστείας Jean Monnet και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (<https://jmcegovernance.wordpress.com>). Η έννοια "πολυεπίπεδη διακυβέρνηση" (multi-level governance) είναι πρόσφατη – πρωτοεμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90. Χρησιμοποιήθηκε για να δείξει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι τόσο ένας διεθνής οργανισμός όσο ένα πολιτικό σύστημα ανάλογο μ' αυτά των εθνικών κρατών. Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των αρχών της πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εστιάζοντας στην αλληλεπίδραση του υπερεθνικού, του εθνικού και του υπο-εθνικού (περιφερειακού και τοπικού) επιπέδου, το μάθημα επιδιώκει να συμβάλει στην κατανόηση των προτεραιοτήτων, των πρακτικών αλλά και των συνεπειών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις αιρεσιμότητες (conditionalities) όσο και στα κίνητρα και τις αντιστάσεις στις μεταρρυθμίσεις. Ο στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/ήτριες με την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Διοικητική Μεταρρύθμιση

Το μάθημα αποσκοπεί στη συστηματική εξοικείωση των φοιτητών με βασικές προσεγγίσεις ανάλυσης των διαδικασιών διαμόρφωσης, υλοποίησης και αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών τόσο σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό όσο και σε στο διεθνές επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται μια σειρά από υποδείγματα ανάλυσης των φορέων (δημόσιων/ιδιωτικών) που επιδρούν στη διαμόρφωση δημοσίων πολιτικών και των σχετικών διαδράσεων (τυπικών και άτυπων) μεταξύ τους. Την εξέταση των θεωρητικών και μεθοδολογικών αυτών προσεγγίσεων ακολουθεί η αξιολόγηση περιπτώσεων με έμφαση στις επιπτώσεις τομεακών πολιτικών της ΕΕ για την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη και το περιβάλλον, στο Ελληνικό σύστημα διαμόρφωσης και υλοποίησης δημόσιων πολιτικών αλλά και αντίστοιχες περιπτώσεις στο διεθνή περίγυρο. Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία σχεδιασμού και ανάλυσης πολιτικών σε θεωρητικό επίπεδο. Επιπλέον, θα έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν πώς οι θεωρητικές αυτές γνώσεις εφαρμόζονται στην πράξη, μέσω των μελετών περίπτωσης που αποτελούν μέρος του μαθήματος και για τις οποίες τους ζητείται να εκπονήσουν και αντίστοιχες εργασίες.

Σύγχρονες Εξελίξεις στην Ελληνική και Ευρωπαϊκή Οικονομία

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση των βασικότερων οικονομικών ζητημάτων που σχετίζονται με την ΕΛ-

ληνική και Ευρωπαϊκή Οικονομία. Ενδεικτικές ενότητες: «Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και η Ελληνική Οικονομία», «Η Ευρώπη 2020 και η Ελληνική Οικονομία», «Η νέα αρχιτεκτονική της Ευρωζώνης και η Ελληνική οικονομία», «Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Οικονομικής Προσαρμογής και η Ελληνική Οικονομία», «Κοινωνικές εξελίξεις στην ΕΕ και στην Ελλάδα» κ.ά.

Ευρωπαϊκή Ένωση, Κοινωνία Πολιτών και Ανάπτυξη

Το μάθημα γίνεται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αριστείας Jean Monnet και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (<https://jmcegovernance.wordpress.com>). Ο στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/ήτριες με το ρόλο που έχουν αποκτήσει οι οργανώσεις της Κοινωνίας Πολιτών ως σημαντικοί εταίροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η "συμμετοχική δημοκρατία" (participatory democracy) έχει συμπεριληφθεί σε σημαντικά κείμενα της ΕΕ όπως το White Paper on European Governance. Το μάθημα συνδυάζει θεωρητικές συζητήσεις με πρακτικές γνώσεις, δίνοντας τη δυνατότητα εξοικείωσης με το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση αναπτυξιακών προγραμμάτων της ΕΕ που υλοποιούνται από οργανώσεις της Κοινωνίας Πολιτών.

Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση και τα Δυτικά Βαλκάνια

Το μάθημα γίνεται στα πλαίσια της Έδρας Jean Monnet «Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης – Λιγότερο Αναπτυγμένου Κόσμου» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (jmonneteuлдcs.wordpress.com). Η ένταξη των χωρών της περιοχής στην ΕΕ αποτελεί εδώ και χρόνια βασικό στόχο των κρατών-μελών της Ένωσης. Στα πλαίσια αυτά, η ΕΕ ακολουθεί μια σύνθετη πολιτική που ποικίλλει από την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας έως την ανάπτυξη ειρηνευτικών δυνάμεων και από την οικοδόμηση θεσμών ως την ενίσχυση της κοινωνίας πολιτών. Ίσως σε καμία άλλη περιοχή του κόσμου η παρουσία της ΕΕ δεν είναι τόσο έντονη όσο στα δυτικά Βαλκάνια. Ο στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/ήτριες με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και – ιδιαίτερα – μετά τη λήξη των ενόπλων συγκρούσεων.

Κουλτούρα και Διακυβέρνηση

Οι δυναμικές αλλαγές στο σύγχρονο πολιτισμό και στη διαμόρφωση των ταυτοτήτων καθώς και τα ζητήματα που αντιμετωπίζει το εθνικό κράτος σε σχέση με την πολιτιστική του υπόσταση αποτελούν τις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας. Το μάθημα αυτό επιχειρεί μία κριτική διερεύνηση των σχέσεων πολιτισμού και διαφόρων μορφών διακυβέρνησης καθώς και μία προσέγγιση των πολιτισμικών δυναμικών της παγκοσμιοποίησης.

9.3. Γλώσσα διδασκαλίας

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική.

9.4. Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος

Στην αρχή κάθε εξαμήνου και πριν την έναρξη των μαθημάτων αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος το ωρολόγιο πρόγραμμα της περιόδου, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων, ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδα-

κτικών περιόδων, οι περίοδοι εξετάσεων, οι αργίες κ.λπ. Όλες οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες (π.χ., διδασκαλία και εξέταση μαθημάτων, ανάθεση, υποβολή και εξέταση μεταπτυχιακών εργασιών) πραγματοποιούνται κατά το δυνατόν στο χρονικό πλαίσιο του ετήσιου ακαδημαϊκού ημερολογίου που ορίζεται από τη Σύγκλητο.

9.5. Ημερομηνίες εγγραφής και δηλώσεις μαθημάτων

Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, και πριν από την έναρξη των μαθημάτων, καθορίζεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. η διαδικασία εγγραφής ή/και δήλωσης των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο.

9.6. Αναπληρώσεις μαθημάτων

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

9.7. Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ (υποχρεωτικά και επιλογής) διεξάγονται στην Κόρινθο, με διά ζώσης διδασκαλία. Σε κάθε μάθημα, οργανώνονται 3 δίωρα εξ αποστάσεως μαθήματα που αντιστοιχούν σε 3 από τις 12 διδακτικές βδομάδες.

9.8. Όρια απουσιών

Η παρακολούθηση όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτική και αποτελεί προϋπόθεση για την αξιολόγηση του φοιτητή. Η φοίτηση είναι επαρκής εφόσον το σύνολο των απουσιών του φοιτητή δεν υπερβαίνει το 20% της συνολικής διάρκειας κάθε μαθήματος. Για ειδικούς λόγους, το ποσοστό των απουσιών αυξάνεται κατά 10%. Οι λόγοι αυτοί θα πρέπει να οφείλονται σε αντικειμενικά σοβαρές αιτίες και να τεκμηριώνονται με ενυπόγραφο σημείωμα του φοιτητή προς τη Γραμματεία συνοδευόμενο με επαρκή δικαιολογητικά, τα οποία υποβάλλονται το αργότερο μέχρι και τη δέκατη ημέρα από την επιστροφή του μεταπτυχιακού φοιτητή στα μαθήματα και επ' αυτών αποφαινεται ο Διευθυντής του ΠΜΣ. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή και παρακολούθηση διαπιστώνεται με ευθύνη των διδασκόντων και διδασκουσών των μαθημάτων.

Άρθρο 10

Διδάσκοντες στο ΠΜΣ/Ανάθεση διδασκαλίας

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ανατίθεται διδασκαλία σε διδάσκοντες, κατόχους διδακτορικού διπλώματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 του ν. 4485/2017. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και η διαδικασία πρόσκλησης από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, καθώς και οι ειδικότεροι όροι απασχόλησης και κάθε θέμα σχετικό με τους επισκέπτες διδάσκοντες οι οποίοι δύναται να είναι καταξιωμένοι/ες επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. καθώς και οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής ομοτίμων καθηγητών ή αφυπηρεσάντων μελών ΔΕΠ σε ΠΜΣ, ορίζονται με απόφαση Συνέλευσης στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.

10.1 Υποχρεώσεις Διδασκόντων

Ο υπεύθυνος για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. οφείλει :

- Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος τόσο στα διάζωση μαθήματα όσο και στα εξ αποστάσεως μαθήματα.

- Να αναπροσαρμόζει και να επικαιροποιεί σε τακτά χρονικά διαστήματα το περιεχόμενο και την ύλη των διδασκόμενων μαθημάτων. Κατά την έναρξη του εξαμήνου, οι διδάσκοντες κοινοποιούν (υποβάλλοντας προς διανομή στη Γραμματεία του ΠΜΣ ή ενημερώνοντας την ιστοσελίδα του μαθήματος) το αναλυτικό πρόγραμμα (syllabus), που καλύπτει την ύλη του μαθήματος και περιλαμβάνει τις παρουσιάσεις των διαλέξεων, τη βιβλιογραφία και αρθρογραφία που οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και όποιο άλλο συμπληρωματικό υλικό (μελέτες περιπτώσεων κ.λπ.).

- Να τηρεί τουλάχιστον δύο ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των φοιτητών μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

Οι διδάσκοντες επίσης οφείλουν να σέβονται την ακαδημαϊκή δεοντολογία και να τηρούν τους κανόνες της.

10.2 Υποχρεώσεις Φοιτητών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές:

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να παρακολουθούν τα μαθήματα ανελλιπώς. Σε κάθε μάθημα οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα πρέπει να συμμετάσχουν με επιτυχία σε όλες τις προβλεπόμενες διαδικασίες αξιολόγησης των επιδόσεών τους.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθούν το φοιτητικό τους e-mail, τον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας του Τμήματος, τις ανακοινώσεις του ΠΜΣ στο e-class καθώς και την ιστοσελίδα του Τμήματος.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να καταβάλλουν τα προβλεπόμενα τέλη φοίτησης σύμφωνα με τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων.

Οι φοιτητές οφείλουν να συμμορφώνονται απόλυτα στον κανονισμό του ΠΜΣ και να βρίσκονται σε στενή συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή τους.

Άρθρο 11

Αξιολόγηση επίδοσης μεταπτυχιακών φοιτητών

Η αξιολόγηση των επιδόσεων των φοιτητών σε κάθε μάθημα γίνεται με εξετάσεις που μπορεί να είναι γραπτές, προφορικές, εργαστηριακές, υποχρεωτικές/προαιρετικές εργασίες, ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών ή οποιοσδήποτε συνδυασμός αυτών.

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντος. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα, γνωστοποιούνται στην αρχή του ακαδ. εξαμήνου από τον διδάσκοντα (υπευθύνου/συντονιστή) του μαθήματος και αναγράφονται επίσης στην φόρμα περιγραφής του κάθε μαθήματος, σύμφωνα με το πρότυπο ECTS (syllabus), που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων του φοιτητή ή της φοιτήτριας σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις) σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου. Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος είναι το πέντε (5,00), με άριστα το δέκα (10,00).

Η αξιολόγηση της επίδοσης κάθε φοιτητή ολοκληρώνεται εντός της ακαδημαϊκής περιόδου που διδάσκεται το μάθημα και η βαθμολογία κατατίθεται εντός 15 ημερών από την ολοκλήρωση της τελευταίας δραστηριότητας αξιολόγησης.

Σε περίπτωση αποτυχίας, προβλέπεται επαναληπτική αξιολόγηση κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να αποτύχουν μόνο σε έως δύο μαθήματα στο έτος. Σε αυτή την περίπτωση, η φοίτηση μπορεί να παραταθεί κατά την κρίση της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.) του ΠΜΣ και με απόφαση της Συνέλευσης μέχρι δύο (2) κατ' ανώτατο όριο επιπλέον διδακτικά εξάμηνα προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των φοιτητών στην εξέταση των έως 2 μαθημάτων.

Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει να εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα μετά τη χορήγηση παράτασης δύο εξαμήνων, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 34, παρ. 6 του ν. 4485/2017. Ειδικότερα, ο φοιτητής δύναται να εξετασθεί, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης του μαθήματος διδάσκων καθηγητής. Εάν ο φοιτητής δεν υποβάλει αίτηση εντός 15 ημερών από την ημερομηνία ανακοίνωσης της βαθμολογίας στην εξέταση, ή εάν αποτύχει στην εξέταση από την τριμελή επιτροπή, τότε προτείνεται η οριστική διαγραφή του από το ΠΜΣ.

Σε περίπτωση αποτυχίας είτε λόγω ανεπαρκούς παρακολούθησης λόγω απουσιών είτε λόγω αποτυχίας στην εξέταση περισσότερων των δύο μαθημάτων, μετά και την επαναληπτική αξιολόγηση του Σεπτεμβρίου, οι φοιτητές διαγράφονται.

Περιπτώσεις παραπτώσεων όπως αυτό της αντιγραφής, της ανάρμοστης συμπεριφοράς κ.λπ., συνεπάγονται διαγραφή από το Πρόγραμμα με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από εισήγηση του Δ/ντή Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Άρθρο 12

Εξεταστικές περίοδοι (χρόνος διενέργειας και διάρκεια εξεταστικών περιόδων)

Οι εξεταστικές περίοδοι είναι χειμερινού, εαρινού εξαμήνου καθώς και η επαναληπτική εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου ταυτίζονται κατά το δυνατόν με τις εξεταστικές περιόδους των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, όπως αυτές ορίζονται κάθε φορά στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Ιδρύματος.

Άρθρο 13

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - Επιβλέποντες/ουσες Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Για τη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται η επιτυχής εκπόνηση και υποστήριξη διπλωματικής εργασίας, η έκταση της οποίας δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 10.000 λέξεις και να υπερβαίνει τις 12.000 λέξεις, εκτός της βιβλιογραφίας και των παραρτη-

μάτων. Προϋπόθεση για την παρουσίαση της διπλωματικής εργασίας είναι η επιτυχής ολοκλήρωση όλων των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών. Η διπλωματική εργασία εκπονείται κατά τη θερινή περίοδο.

Η ερευνητική πρόταση για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας υποβάλλεται από το φοιτητή ηλεκτρονικά στο e-mail της γραμματείας του ΠΜΣ στο δεύτερο μισό του Β ακαδημαϊκού εξαμήνου. Στην πρόταση αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας. Η Γραμματεία του ΠΜΣ προωθεί την αίτηση στην Συντονιστική Επιτροπή. Οι ακριβείς ημερομηνίες προσδιορίζονται σε σχετική ανακοίνωση με απόφαση του Δ/ντη ΠΜΣ. Η διπλωματική εργασία εκπονείται κατά την θερινή περίοδο, με έναρξη από την ενημέρωση του φοιτητή για τον ορισμό του επιβλέποντα και της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής από τη ΣΕ.

13.1 Επίβλεψη Διπλωματικής Εργασίας

Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από την αίτηση του ενδιαφερόμενου στην οποία αναγράφεται, ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Σε περίπτωση απόρριψης της πρότασης υποβάλλεται νέα σε διάστημα 10 ημερών.

Κατόπιν εισήγησης του Δ/ντη ΠΜΣ στη ΣΕ του ΠΜΣ, μπορούν να εξειδικεύονται περαιτέρω οι διαδικασίες και οι ημερομηνίες με τις οποίες προσδιορίζεται πιθανός θεματικός κατάλογος των δυνατικών διπλωματικών εργασιών και καταρτίζεται η ερευνητική πρόταση για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικής εργασίας σε συνεργασία με οργανισμό, εταιρεία ή άλλο φορέα. Προκειμένου να ρυθμίζονται τυχόν θέματα εμπιστευτικότητας κ.λπ., το πλαίσιο συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους φορείς προσδιορίζεται με πρωτόκολλο συνεργασίας που εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής. Κάθε διδάσκων του ΠΜΣ μπορεί να αναλαμβάνει την επίβλεψη έως 5 διπλωματικών εργασιών ανά έτος.

Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, εκ των οποίων το ένα ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ως επιβλέπων, μπορούν να είναι μέλη ΔΕΠ Α' ή Β' βαθμίδας ή Γ' Βαθμίδας, τα οποία διδάσκουν στο ΠΜΣ ή όλες οι κατηγορίες διδασκόντων που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο ΠΜΣ σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4485/2017.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων επίβλεψης επί μακρό χρονικό διάστημα ή ύπαρξη άλλου σπουδαίου λόγου, η Συντονιστική Επιτροπή, εκτιμώντας τις περιστάσεις, δύναται να προβεί κατόπιν αιτιολόγησης της απόφασής της στην αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή Μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

13.2 Γλώσσα συγγραφής

Η γλώσσα εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική με δυνατότητα επιλογής και της αγγλικής.

13.3.1 Εξέταση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Ο/Η φοιτητής/τρια συνεργάζεται με τον επιβλέποντα και εφόσον έχει τη σύμφωνη γνώμη του, καταθέτει την εργασία σε ηλεκτρονική μορφή στη γραμματεία του ΠΜΣ αναγράφοντας ότι έχει την έγκριση του επιβλέποντά του μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου ή την επόμενη εργάσιμη εφόσον είναι αργία.

Δίνεται η δυνατότητα παράτασης μέχρι τις 30 Νοεμβρίου, με μείωση βαθμολογίας της διπλωματικής εργασίας κατά 10%. Σε κάθε περίπτωση, η οριστική υποβολή της διπλωματικής εργασίας είναι δυνατή μέχρι την 31η Ιανουαρίου του επόμενου ακαδημαϊκού έτους από αυτό της εισαγωγής του στο ΠΜΣ, με συνολική μείωση βαθμολογίας κατά 20%. Σε διαφορετική περίπτωση κινείται η διαδικασία διαγραφής του φοιτητή.

Η Γραμματεία προωθεί τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 13.3.2.

Η προφορική εξέταση πραγματοποιείται μέσα σε 1 μήνα από την λήξη της προθεσμίας υποβολής της διπλωματικής εργασίας και με την προϋπόθεση της επιτυχούς αξιολόγησης στα προβλεπόμενα μαθήματα και της ταμειακής ενημερότητας του φοιτητή. Η απόφαση της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής σχετικά με τη βαθμολόγηση της εργασίας λαμβάνεται με βάση τον μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών μελών της επιτροπής. Η επιτροπή μπορεί να εξαρτήσει το βαθμό από την υποβολή νέου κειμένου με βελτιώσεις τεχνικού χαρακτήρα, εντός ενός μήνα από την ημερομηνία υποστηρίξεως.

Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης της Διπλωματικής Εργασίας, δίνεται η δυνατότητα υποβολής διορθωμένου κειμένου αποκλειστικά εντός 1 μήνα από την ημερομηνία της παρουσίασης. Σε περίπτωση δεύτερης αρνητικής κρίσης, κινείται η διαδικασία διαγραφής του φοιτητή.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες, εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ιδρυματικό Αποθετήριο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, σύμφωνα με τη διαδικασία που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία.

13.3.2. Οδηγίες συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

Για τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας, οι φοιτητές ακολουθούν τον «Οδηγό εκπόνησης διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών» του Τμήματος.

13.3.3 Αξιολόγηση επίδοσης στη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αξιολογείται, τόσο ως προς την ποιότητα της εργασίας που κατατίθεται, όσο και ως προς την ποιότητα με την οποία γίνεται, προφορικά η υπεράσπισή της. Η γραπτή αξιολόγηση προηγείται χρονικά της προφορικής αξιολόγησης. Προϋπόθεση για την προφορική αξιολόγηση είναι η γραπτή εργασία να έχει αξιολογηθεί με τουλάχιστον 50% ανεξάρτητα από τα επιμέρους κριτήρια.

Ο τελικός βαθμός προκύπτει ως η συνισταμένη βαθμολογία που προκύπτει από τις επιμέρους διαδικασίες αξιολόγησης ενώ οι επιμέρους βαθμοί προκύπτουν ως μέσος όρος των βαθμών της τριμελούς επιτροπής, όπως

απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα. Σε περίπτωση που η απόκλιση μεταξύ των βαθμών της τριμελούς αποκλίνουν περισσότερο από 30 ποσοστιαίες μονάδες η εργασία αξιολογείται από τέταρτο αξιολογητή με απόφαση του Δ/ντή ΠΜΣ.

Κριτήριο	Βαρύτητα	Βαθμός Κριτή 1	Βαθμός Κριτή 2	Βαθμός Κριτή 3	Μ.Ο.
Η γραπτή εργασία ικανοποιεί κριτήρια επιτυχίας σε βαθμό:	70%	(0-100)	(0-100)	(0-100)	Χ/3
Προφορική εξέταση της διπλωματικής	30%	(0-100)	(0-100)	(0-100)	Ψ/3
Υποσύνολο	100%	B1	B2	B3	Μ.Ο.(B)

Κλίμακες και Κριτήρια:

Γραπτή αξιολόγηση

Η βαθμολογία της εργασίας κατατίθεται οριστικά, τεκμηριώνεται σύμφωνα με το εξής βαθμολόγιο:

Κριτήρια	Επεξήγηση	Βαρύτητα	Κλίμακα
Σαφήνεια ζητούμενου και της μεθοδολογίας	- Ευδιάκριτη διατύπωση ερευνητικού ερωτήματος και στόχων προς επίτευξη με ορθή επιχειρηματολογία - Τεκμηριωμένη επιλογή της μεθοδολογίας	25%	1-100
Επισκόπηση βιβλιογραφίας και θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης	- Σφαιρική επισκόπηση της υφιστάμενης γνώσης και της καίριας βιβλιογραφίας - Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλαισίου ανάλυσης του αντικείμενου	25%	1-100
Συλλογή στοιχείων, ανάλυση και παρουσίαση ευρημάτων, συμπεράσματα	- Άρτια συλλογή στοιχείων και δεδομένων που συνάδουν με την επιλεγμένη μέθοδο - Εμφανής και εκτενής ανάλυση με κατάλληλες μεθόδους - Άρτια παρουσίαση ευρημάτων και συμπερασμάτων που δείχνουν ικανότητα κριτικής διερεύνησης και αξιολόγησής τους	30%	1-100
Αρτιότητα παρουσίασης και επιχειρηματολογίας	- Πλήρης συμμόρφωση με τα πρότυπα μορφοποίησης ως προς τη δομή, την εμφάνιση και την αλληλουχία της επιχειρηματολογίας - Άριστος χειρισμός της γλώσσας, χωρίς εσφαλμένη σύνταξη.	20%	1-100

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνεται ένα περίγραμμα των επιστημονικών προδιαγραφών που ανταποκρίνονται σε κάθε διάστημα βαθμολογίας που προκύπτει σύμφωνα με το ως άνω βαθμολόγιο.

<50	50-69	70-79	80-89	90-100
<ul style="list-style-type: none"> • Η εργασία ΔΕΝ πληροί τις προδιαγραφές για μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία • Χρήζει σημαντικών βελτιώσεων πριν αν μπορεί να γίνει αποδεκτή • Ο χειρισμός της γλώσσας παρουσιάζει σημαντικά σφάλματα • Η διπλωματική δε μπορεί να συνεχίσει στη διαδικασία προφορικής αξιολόγησης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η εργασία είναι επαρκής για μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, παρουσιάζει ικανοποιητική δομή και μεθοδολογία • Η εργασία είναι άρτια χωρίς ευδιάκριτα στοιχεία πρωτοτυπίας • Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται πλημμελώς • Ο χειρισμός της γλώσσας παρουσιάζει σφάλματα απροσεξίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η εργασία είναι επαρκής για μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, παρουσιάζει ικανοποιητική δομή και μεθοδολογία • Η εργασία είναι άρτια επιστημονικά και εμφανίζει μερικά ευδιάκριτα στοιχεία πρωτοτυπίας, αλλά δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μιας επιστημονικής δημοσίευσης • Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται επαρκώς • Ο χειρισμός της γλώσσας δεν παρουσιάζει σφάλματα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η εργασία είναι άρτια επιστημονικά και περιέχει ευδιάκριτα στοιχεία πρωτοτυπίας • Το έργο που παρουσιάζεται μπορεί να εξελιχθεί σε άρτια επιστημονική δημοσίευση με κάποια πρόσθετη επεξεργασία και συμπληρώσεις • Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται επαρκώς • Ο χειρισμός της γλώσσας είναι άριστος. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η εργασία είναι άριστη και εμφανίζει σημαντική πρωτοτυπία • Το έργο που παρουσιάζεται πληροί τα κριτήρια για να γίνει δεκτό ως επιστημονική δημοσίευση και δύναται να αποτελέσει συμβολή στο επιστημονικό πεδίο αναφοράς • Οι προδιαγραφές (μορφοποίησης εμφάνισης) μίας επιστημονικής εργασίας τηρούνται πλήρως • Ο χειρισμός της γλώσσας είναι άριστος.

Αξιολόγηση προφορικής εξέτασης

Η αξιολόγηση της προφορικής εξέτασης προκύπτει ως ο μέσος όρος των βαθμών από τα μέλη της τριμελούς επιτροπής. Προϋπόθεση για την προφορική εξέταση είναι η γραπτή αξιολόγηση να έχει συγκεντρώσει συνολική βαθμολογία τουλάχιστον 50% ανεξάρτητα των επιμέρους κριτηρίων.

Η διαδικασία περιλαμβάνει ολιγόλεπτη παρουσίαση της έρευνας από τον φοιτητή ή φοιτήτρια ακολουθούμενη από ολιγόλεπτη συζήτηση με τα μέλη της τριμελούς επιτροπής και τυχόν παρευρισκόμενους. Η συζήτηση αφορά σε ερωτήσεις που τίθενται επί της διπλωματικής εργασίας και της έρευνας που εκπονήθηκε, από τα μέλη της τριμελούς επιτροπής προς τον φοιτητή και ενδεχομένως από άλλους παρευρισκόμενους κατά την οποία κρίνεται η ανταπόκριση του φοιτητή στα σχετικά ερωτήματα. Την συζήτηση συντονίζει ο επιβλέπων καθηγητής ή άλλο μέλος της τριμελούς επιτροπής. Αθροιστικά τα χρονικά όρια της παρουσίας και της συζήτησης ανά διπλωματική εργασία, δεν μπορούν να είναι λιγότερο από 20 λεπτά της ώρας ή να υπερβαίνουν τα 30 λεπτά της ώρας. Οι χρόνοι αυτοί καθορίζονται κατά την κατάρτιση του ωρολογίου προγράμματος παρουσιάσεων με εισήγηση του Δ/ντή ΠΜΣ.

0-25	25-50	50-75	75-100
<ul style="list-style-type: none"> • Η παρουσίαση ήταν πλημμελής και δυσνόητη. • Ο/η ομιλητής δεν είχε προετοιμαστεί καταλλήλως και δε σεβάστηκε το χρόνο. • Το οπτικοακουστικό υλικό ήταν δυσνόητο και είχε σημαντικά σφάλματα. • Δεν ανταποκρίθηκε ικανοποιητικά στη συζήτηση που ακολούθησε. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η παρουσίαση ήταν επαρκής. • Ο/η ομιλητής είχε προετοιμαστεί μερικώς. • Ο χρόνος τηρήθηκε πλημμελώς. • Το υλικό υποστήριζε μερικώς το περιεχόμενο της εργασίας. • Η ανταπόκριση στη συζήτηση ήταν επαρκής. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η παρουσίαση ήταν άριστη. • Ο /η ομιλητής είχε προετοιμαστεί πλήρως. • Το οπτικοακουστικό υλικό υποστήριζε επαρκώς το περιεχόμενο της εργασίας. • Ο χρόνος τηρήθηκε στο ακέραιο. • Η ανταπόκριση στη συζήτηση ήταν ικανοποιητική. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η παρουσίαση ήταν άριστη. • Ο /η ομιλητής είχε προετοιμαστεί πλήρως. • Το οπτικοακουστικό υλικό υποστήριζε πλήρως το περιεχόμενο της εργασίας. • Ο χρόνος τηρήθηκε στο ακέραιο. • Η ανταπόκριση στη συζήτηση ήταν άριστη.

Άρθρο 14

Τρόπος υπολογισμού βαθμού Δ.Μ.Σ.

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. προκύπτει με πολλαπλασιασμό των βαθμών όλων των μαθημάτων και της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας επί τον αντίστοιχο αριθμό ECTS, εν συνεχεία πρόσθεση όλων των γινομένων και τέλος διαίρεση του αθροίσματος διά του αριθμού 75.

Άρθρο 15

Υποχρεώσεις για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.

Για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. απαιτείται:

- η επαρκής φοίτηση,
- η συγκέντρωση 75 πιστωτικών μονάδων ECTS (ΠΜ-ECTS) μέσω της επιτυχούς ολοκλήρωσης των συναφών ακαδημαϊκών υποχρεώσεων των φοιτητών κατά τη διάρκεια δύο (2) διδακτικών περιόδων, τα οποία ακολουθούνται από την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Οι 60 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στις κάθε είδους εκπαιδευτικές δραστηριότητες των δύο διδακτικών περιόδων (ανά 30 ΠΜ-ECTS σε κάθε εξάμηνο), ενώ οι υπόλοιπες 15 ΠΜ-ECTS αντιστοιχούν στην μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία.
- η καταβολή των οφειλόμενων τελών φοίτησης.

Άρθρο 16

Διαδικασίες αξιολόγησης μαθημάτων/
διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων, ηλεκτρονικά, από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σύμφωνα με τις διαδικασίες που έχει θεσπίσει το Ίδρυμα υπό την εποπτεία της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.).

Η αξιολόγηση των μαθημάτων γίνεται μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. Το σύστημα αυτό είναι ολοκληρωμένο με το ηλεκτρονικό σύστημα γραμματειών του Ίδρυματος και κάθε φοιτητής μπορεί να αξιολογήσει από οποιονδήποτε υπολογιστή τα μαθήματα που έχει δηλώσει, με διατήρηση της ανωνυμίας του. Οι φοιτητές ειδοποιούνται από τη γραμματεία του ΠΜΣ για τον χρόνο έναρξης και λήξης της περιόδου αξιολόγησης και λαμβάνουν λεπτομερείς οδηγίες για τον τρόπο διεξαγωγής της, η δε διάρκεια της περιόδου αξιολόγησης είναι δύο εβδομάδες. Η φόρμα αξιολόγησης καλύπτει το μάθημα τουλάχιστον ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας και το διδακτικό υλικό.

Η ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος διαθέτει πρόσβαση μέσω του ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. σε στατιστικά στοιχεία για την αξιολόγηση των μαθημάτων τα οποία επεξεργάζεται και υποβάλλει εισήγηση στα αρμόδια όργανα. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων κοινοποιούνται και στη Συντονιστική Επιτροπή προς επεξεργασία. Παράλληλα η ΜΟ.ΔΙ.Π. επεξεργάζεται τα αποτελέσματα των προηγούμενων περιόδων αξιολογήσεων και τα

σχετικά στατιστικά στοιχεία αναρτώνται στην ιστοσελίδα της ΜΟ.ΔΙ.Π.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στον Δ/ντή του ΠΜΣ, στην ΟΜ.Ε.Α του Τμήματος και στον κάθε διδάσκοντα ξεχωριστά.

Άρθρο 17

Λόγοι και διαδικασία διαγραφής από το ΠΜΣ

Η Συνέλευση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο αποουσιών,
- έχουν αποτύχει στη εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό, εκτός αν συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί και εξαιρετικοί λόγοι,
- διαπιστωθεί παράβαση κανόνων ακαδημαϊκής δεοντολογίας, όπως π.χ. η λογοκλοπή,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Άρθρο 18

Χρηματοδότηση-Οικονομική διαχείριση Π.Μ.Σ.

18.1 Πόροι

Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. δύναται να προέρχεται και από: α) τον προϋπολογισμό του Α.Ε.Ι. και των συνεργαζόμενων για την οργάνωσή του φορέων σύμφωνα με το άρθρο 43 του ν. 4485/2017, β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα, δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα, ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών, στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι., ζ) τέλη φοίτησης, που καταβάλλουν οι συμμετέχοντες/ουσες στο ΠΜΣ ύψους 3.000 €. η) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

18.2 Δαπάνες

Η διαχείριση των εσόδων του ΠΜΣ γίνεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και κατανέμεται ως εξής:

(α) Εβδομήντα τοις εκατό (70%) λειτουργικά έξοδα του προγράμματος τα οποία κατανέμονται σε δαπάνες διδασκαλίας, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, μετακινήσεων, εξοπλισμού, λογισμικού, αναλωσίμων, χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και λοιπές δαπάνες. Οι δαπάνες αποζημίωσης του τακτικού διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού των Ιδρυμάτων αφορά σε εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους.

β) Τριάντα τοις εκατό (30%) για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του Ιδρύματος, με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των ΠΜΣ που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.

Η παραπάνω κατανομή δεν ισχύει στην περίπτωση δωρεάς, κληροδοτήματος ή χορηγίας για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις.

Το Τμήμα οφείλει ετησίως να δημοσιεύει, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του, απολογισμό εσόδων - εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία, και ιδίως του ύψους των τελών φοίτησης, των αμοιβών των διδασκόντων του ΠΜΣ και του αριθμού των διδασκόντων που τις εισέπραξαν.

Άρθρο 19

Τέλη φοίτησης

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται στην καταβολή τελών φοίτησης.

Το ύψος των προβλεπόμενων τελών φοίτησης για το σύνολο του προγράμματος καθορίζεται στο ποσό των 3.000 ευρώ, το οποίο καταβάλλεται τμηματικά και σε ημερομηνίες που καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης και ανακοινώνονται στην προκήρυξη/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Η καταβολή των τελών φοίτησης γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης οι φοιτητές ΠΜΣ των οποίων το εισόδημα (ατομικό ή οικογενειακό) δεν υπερβαίνει το μισό ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για την συμμετοχή σε ένα μόνο ΠΜΣ.

Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν θα πρέπει να ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο ΠΜΣ.

Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ανωτέρω ποσοστό, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα.

Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή που συγκροτείται δυνάμει της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 31 του ν. 4485/2017 τα εισοδήματα του τελευταίου φορολογικού έτους, για το οποίο κατά το χρόνο της επιλογής στο ΠΜΣ έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση φόρου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Η αίτηση απαλλαγής τελών φοίτησης υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στη Γραμματεία του ΠΜΣ ύστερα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε ΠΜΣ.

Όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, δε δικαιούνται απαλλαγής.

Σε περίπτωση μη τήρησης των οικονομικών υποχρεώσεων, η ΣΕ του ΠΜΣ μπορεί να εισηγηθεί στη Συνέλευση του Τμήματος διαγραφή των εν λόγω φοιτητών.

Άρθρο 20 Υποτροφίες

Το Π.Μ.Σ. παρέχει μία υποτροφία ή και περισσότερες βάσει ακαδημαϊκών κριτηρίων στους φοιτητές, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης, στην οποία καθορίζεται το ύψος των υποτροφιών, τα δικαιολογητικά και η διαδικασία χορήγησης υποτροφιών και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων. Οι υποτροφίες χορηγούνται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και πρέπει να εγγράφονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. Κριτήρια χορήγησης τους μπορεί να είναι (ενδεικτικά) ο μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενου εξαμήνου, κ.λπ.

Επιπλέον, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) προσφέρει, με αποκλειστική δωρεά του, δέκα (10) υποτροφίες ύψους 3.500 ευρώ η καθεμία, σε χρονικό διάστημα δέκα χρόνων από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 και εξής, στη μνήμη του Ιδρυτή και Γενικού Διευθυντή της Κοινωνικού Οργανώσεως PRAKSIS, Τζανέτου Αντύπα, αποκλειστικά για τους φοιτητές του ΠΜΣ «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές».

Οι υποτροφίες δίδονται στη βάση τεσσάρων κριτηρίων:

- ακαδημαϊκές επιδόσεις, όπως τεκμηριώνονται από τους ακαδημαϊκούς τίτλους σπουδών και την ακαδημαϊκή δραστηριότητα,
- οικονομική δυσχέρεια για τη συνέχιση των σπουδών,
- εμπειρία εθελοντισμού και
- ηγετικές ικανότητες

και οι λεπτομέρειες για τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων και επιλογής ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων. Τα ως άνω στοιχεία αναγράφονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος κάθε ακαδημαϊκού έτους.

Άρθρο 21 Τελετουργικό αποφοίτησης και τύπος απονεμόμενου διπλώματος (Δ.Μ.Σ.)

Η καθομολόγηση και απονομή των Διπλωμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνεται δημόσια σε ειδική τελετή ενώπιον των Πρυτανικών Αρχών και του Προέδρου του Τμήματος και μπορεί να πραγματοποιείται στην ίδια τελετή με την απονομή και των πτυχίων του α' κύκλου σπουδών του Τμήματος. Κατά την τελετή οι απόφοιτοι του ΠΜΣ έπονται των πτυχιούχων του Τμήματος. Τα ονόματα των διπλωματούχων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος που διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ.

Ο τύπος του Δ.Μ.Σ ακολουθεί τα πρότυπα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε μεταπτυχιακό/η φοιτητή/τρια, του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακα-

δημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80).

Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν ανταποκριθεί με επιτυχία σε όλες τις ακαδημαϊκές υποχρεώσεις του Προγράμματος, να έχουν εξοφλήσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, προκειμένου να λάβουν το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών καθώς και να έχουν εκπληρώσει τυχόν υποχρεώσεις τους προς τη Φοιτητική Μέριμνα και τη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος.

Άρθρο 22 Παράρτημα Διπλώματος

Στο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που χορηγείται, επισυνάπτεται υποχρεωτικά το προβλεπόμενο Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο αποτελεί ένα εξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα. Το εν λόγω έγγραφο εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Άρθρο 23 Διοικητική Υποστήριξη-Υλικοτεχνική υποδομή

23.1 Υλικοτεχνική Υποδομή

Οι ανάγκες λειτουργίας του ΠΜΣ καλύπτονται από την εκάστοτε υπάρχουσα υλικοτεχνική και ηλεκτρονική υποδομή και υπηρεσίες του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

23.2 Διοικητική Υποστήριξη του Προγράμματος

Η διοικητική και τεχνική υποστήριξη του ΠΜΣ μπορεί να ανατίθεται σε διοικητικό και τεχνικό προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 24 Μεταβατικές Διατάξεις

Οι φοιτητές που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4485/2017, καθώς και οι φοιτητές που εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε ΠΜΣ ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του ν. 4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του ν. 4485/2017, διατάξεις.

Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται στον παρόντα Κανονισμό, θα ρυθμίζονται από τα αρμόδια όργανα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τρίπολη, 31 Ιουλίου 2018

Ο Πρύτανης

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

A. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

B. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: www.et.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr
Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)	
Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

